

LÍ LUẬN VỀ MIỄN TRỪ QUỐC GIA TRÊN THẾ GIỚI VÀ XU HƯỚNG PHÁT TRIỂN

VŨ THỊ PHƯƠNG LAN *

Tóm tắt: Trên cơ sở nghiên cứu các khía cạnh lí luận cơ bản và phổ biến về chế định miễn trừ quốc gia, bài viết làm rõ sự phát triển của lí luận về chế định miễn trừ quốc gia và đưa ra một số quan điểm về tương lai phát triển của chế định miễn trừ quốc gia trên thế giới. Bài viết cho rằng sự phát triển của chế định miễn trừ quốc gia là một xu hướng phổ quát và trong tương lai, chế định miễn trừ quốc gia sẽ tiếp tục phát triển theo hướng gia tăng sự hạn chế quyền miễn trừ của các chủ thể mang tính cách quốc gia trong các quan hệ dân sự có yếu tố nước ngoài.

Từ khoá: Miễn trừ quốc gia; miễn trừ tuyệt đối; miễn trừ chức năng; tư pháp quốc tế

Nhận bài: 25/8/2021

Hoàn thành biên tập: 26/4/2022

Duyệt đăng: 26/4/2022

THEORIES ON STATE IMMUNITIES AND DEVELOPMENT TRENDS AROUND THE WORLD

Abstract: Based on the study of theoretical and popular aspects of state immunity, this paper explores on the development of the theories on state immunity and provide some remarks on the future development of this principle around the world. This paper concludes that the development of state immunity provision is a universal trend and in the future, state immunity provision will continue to develop in the direction of increasing the restriction of immunity for states in civil transactions with with foreign elements.

Keywords: State immunity; absolute immunity; functional immunity; private international law

Received: Aug 25th, 2021; Editing completed: Apr 26th, 2022; Accepted for publication: Apr 26th, 2022

1. Khái quát về chế định miễn trừ quốc gia

1.1. Khái niệm “miễn trừ quốc gia”

“Miễn trừ quốc gia” (State immunity) là khái niệm đặc thù của tư pháp quốc tế. Khái niệm này chỉ đặc quyền của các chủ thể mang tính quốc gia khi tham gia các mối quan hệ dân sự có yếu tố nước ngoài sẽ được hưởng quyền miễn trừ xét xử trước toà án của một quốc gia khác. Nói cách khác, nếu quốc gia bị kiện trước toà án của một quốc gia khác trong một vụ kiện dân sự và quốc gia bị kiện viện dẫn quyền miễn trừ quốc gia (MTQG) và được toà án quốc gia đang xem

xét vụ việc chấp thuận lí lẽ đó thì có nghĩa là quốc gia bị kiện sẽ không thể bị toà án đó xét xử và vụ kiện sẽ bị đình chỉ¹. Tuy nhiên, MTQG cũng không có nghĩa là quốc gia không phải thực hiện một nghĩa vụ, không phải chịu trách nhiệm pháp lí về hành vi thực hiện², khi lập luận “miễn trừ quốc gia” được chấp thuận thì ngay việc xem xét quốc gia có phải chịu trách nhiệm pháp lí về hành vi của mình hay không thậm chí còn không được đặt ra. Mặt khác, việc chấp nhận quyền

¹ Hazel Fox, Philippa Webb, *The law of state immunity*, Oxford University Press, 2013, tr. 11, 12.

² Nguyễn Tiến Đức, “Quy chế miễn trừ quốc gia trong tư pháp quốc tế Việt Nam hiện nay”, *Tạp chí Nhà nước và Pháp luật*, số 11/2013, tr. 75 - 84.

* Tiến sĩ, Trường Đại học Luật Hà Nội
E-mail: phuonqlanqt@hlu.edu.vn